

Sygn. akt II CZ 43/19

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska (przewodniczący)

SSN Joanna Misztal-Konecka (sprawozdawca)

SSN Kamil Zaradkiewicz

w sprawie z powództwa S. B.
przeciwko "S." Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.
z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanej - "W." Spółki z
ograniczoną odpowiedzialnością w S.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 19 lipca 2019 r.,
zażalenia powoda
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 8 kwietnia 2019 r., sygn. akt I ACz (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

1. W wyroku Sądu Okręgowego w G. z 20 marca 2015 r. m.in. nakazano pobrać od S. B. na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w G.) kwotę 340 355 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych. Wyrok ten jest od 31 maja 2016 r. prawomocny. W dniu 2 lutego 2018 r. Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną powoda.

2. Pismem z 3 lipca 2018 r. powód domagał się zakwalifikowania kwoty 340 355 zł jako nienależnej sądowi, zwrotu kwoty 100 000 zł uiszczonej przez

powoda jako opłata od apelacji od wyroku Sądu Okręgowego z 29 maja 2009 r., potrącenia z kwoty 100 000 zł należności sądu z tytułu nieuiszczonej przez pozwanego opłaty od zarzutów w kwocie 65 355 zł oraz o wypłatę należnej powodowi kwoty 34 645 zł.

3. Postanowieniem z 27 września 2018 r. Sąd Okręgowy w G. oddalił wniosek, podnosząc, że w niniejszej sprawie nie zachodzą podstawy do zwrotu jakichkolwiek opłat na rzecz powoda.

4. Postanowieniem z 7 grudnia 2018 roku Sąd Apelacyjny w (...) oddalił zażalenie powoda S. B. a na postanowienie Sądu Okręgowego w G. z 27 września 2018 r.

Sąd Apelacyjny podzielił pogląd Sądu Okręgowego, zgodnie z którym brak jest podstaw do uwzględnienia wniosku powoda o zwrot opłaty sądowej, jako nienależnej. Sąd II instancji zauważył, że określona w art. 365 § 1 K.p.c. zasada związania sądu treścią prawomocnego orzeczenia odnosi się, po pierwsze, do faktu istnienia prawomocnego orzeczenia i, po drugie, do waloru prawnego rozstrzygnięcia zawartego w treści orzeczenia. Skutkiem pozytywnym (materialnym) jest to, że rozstrzygnięcie zawarte w orzeczeniu stwarza taki stan prawny, jaki z niego wynika, czyli sądy rozpoznające spór muszą przyjmować, że dana kwestia kształtuje się tak, jak to przyjęto we wcześniejszym, prawomocnym orzeczeniu. W kolejnym postępowaniu, w którym pojawia się ta sama kwestia, nie może być już ona badana. W konsekwencji nikt nie może kwestionować faktu istnienia prawomocnego orzeczenia i jego treści. W tym kontekście nie mogło być mowy o kwestionowaniu zasadności oraz wysokości, czy związanej z tym w oczywisty sposób wymagalności kwot, jakie Sąd Okręgowy w G. nakazał pobrać od powoda tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych. Sąd Apelacyjny podał, że co prawda wskazana przez Sąd *meriti* podstawa prawna rozstrzygnięcia nie jest prawidłowa, jednak niezależnie od powyższego, rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego, oddalające wniosek powoda o zwrot opłaty sądowej, było prawidłowe.

5. W dniu 18 lutego 2019 roku pełnomocnik powoda wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Apelacyjnego, doręczonego mu wraz z uzasadnieniem w dniu 18 grudnia 2018 roku.

6. Postanowieniem z 8 kwietnia 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) odrzucił skargę kasacyjną powoda S. B. a od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...) z 7 grudnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny wskazał, że zgodnie z art. 398⁶ § 2 K.p.c. sąd drugiej instancji odrzuca na posiedzeniu niejawnym skargę kasacyjną wniesioną po upływie terminu, skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 398⁴ § 1, nieopłaconą oraz skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną. Skargę kasacyjną wniesioną przez powoda należało uznać za niedopuszczalną, gdyż wniesiona została od orzeczenia niewymienionego w treści art. 398¹ § 1 K.p.c., tj. od postanowienia Sądu Apelacyjnego, które nie jest ani postanowieniem w przedmiocie odrzucenia pozwu ani w przedmiocie umorzenia postępowania, kończącym postępowanie w sprawie.

7. Powyższe postanowienie zaskarżył zażaleniem powód. Zarzucił naruszenie przepisów postępowania cywilnego, przez błędne zastosowanie art. 398⁶ § 2 w zw. z art. 398⁴ § 1 i 398¹ § 1 K.p.c., zamiast art. 519¹ § 1 K.p.c. w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Skarżący podał, że do wniesionej przez niego skargi kasacyjnej mają zastosowanie przepisy regulujące postępowanie nieprocesowe i w związku z tym Sąd Apelacyjny w (...) nietrafnie oparł swoje orzeczenie o art. 398¹ § 1 K.p.c., który na mocy art. 519¹ K.p.c. jest wyłączony od stosowania w postępowaniu nieprocesowym.

W konkluzji wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i nakazanie Sądowi Apelacyjnemu w (...) przedstawienia Sądowi Najwyższemu skargi kasacyjnej, odrzuconej na mocy zaskarżonego postanowienia, wraz z aktami sprawy, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Apelacyjny w (...).

Sąd Najwyższy zważył, o następuje:

8. Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Skarżący swoją argumentację opiera na wskazaniu, że Sąd Apelacyjny odrzucił wniesioną od postanowienia Sądu Apelacyjnego w [...]. z 7 grudnia 2018 r.

skargę kasacyjną powoda, gdyż wniesiona została od orzeczenia niewymienionego w treści art. 398¹ § 1 K.p.c., podczas gdy norma ta nie powinna mieć zastosowania do wniesionej skargi, a właściwym było zastosowanie art. 519¹ § 1 K.p.c. regulującego dopuszczalność skargi kasacyjnej w postępowaniu nieprocesowym.

Skarżący pomija jednakże, że kwestionowane postanowienie zostało wydane w ramach sprawy zainicjowanej pozwem o zapłatę kwoty 8 400 000 zł, na skutek wniosku powoda o zwrot opłaty sądowej stanowiącej w jego ocenie wynik rozliczenia nieuiszczonych kosztów sądowych obciążających powoda oraz kwot należnych do zwrotu na jego rzecz. Niezrozumiałe jest zatem stanowisko pełnomocnika powoda, jakoby wniosek ten został rozpoznany w postępowaniu nieprocesowym, skoro wydano w nim orzeczenie o formie postanowienia. Rudymentarny charakter ma stwierdzenie, że postanowienia wydawane są zarówno w postępowaniu procesowym, jak i w postępowaniu nieprocesowym, przy czym o ile w postępowaniu procesowym służą one załatwianiu jedynie zagadnień formalnych, o tyle w postępowaniu nieprocesowym formę postanowienia przybiera zarówno orzeczenie rozstrzygające sprawę co do istoty, jak i rozstrzygnięcie o charakterze formalnym. Sama forma orzeczenia nie przesądza zatem ani o trybie, w którym rozpoznano sprawę, ani o charakterze rozstrzygnięcia.

9. Dopuszczalność skargi kasacyjnej określona przepisami Kodeksu postępowania cywilnego ogranicza się do szczegółowo wskazanych orzeczeń co do istoty sprawy (wyroków i postanowień rozstrzygających co do istoty sprawy) oraz postanowień w przedmiocie odrzucenia pozwu (wniosku) lub umorzenia postępowania. Postanowienie rozstrzygające zażalenie co do zwrotu opłaty sądowej nie mieści się, jak słusznie wskazał Sąd Apelacyjny, w żadnej ze wskazanych kategorii orzeczeń zaskarżalnych skargą kasacyjną, niezależnie od tego, czy zostałyby wydane w postępowaniu procesowym czy nieprocesowym. Zwrot opłat ma bowiem charakter wykonawczy, stąd też jedynym środkiem prawnym w toku postępowania związanego z żądaniem zwrotu opłaty jest zażalenie na orzeczenie sądu pierwszej instancji (art. 394 § 1 pkt 9 K.p.c.). Dalsze środki zaskarżenia w tym zakresie nie są przewidziane, co uzasadnia oddalenie zażalenia na podstawie art. 398¹⁴ K.p.c. w zw. z art. 394⁴ § 3 K.p.c.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

aj